

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ЄДНАННЯ

ЦЕНТР ДЕМОКРАТІЇ ТА
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ - 2.0

КАРТИ ПРАВОВИХ РЕФОРМ ДЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

2023

Цей матеріал підготовлено в межах проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України», що реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки ширій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку.

РОЗДІЛ 5.

РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ - 2.0

СТАН СЬОГОДНІ

Волонтерський рух в Україні розвивається дуже стрімко. Згідно з рейтингом World Giving Index, який складають за трьома показниками: допомога незнайомцям, грошові пожертви й волонтерство — у 2022 році Україна стала єдиною європейською державою, що увійшла до топ-10 країн світу з найвищим рівнем благодійності, посівши 10 місце в світовому рейтингу¹. За результатами рейтингу, 75% населення України допомагає іншим, зокрема, 25% долучаються до волонтерства. Опитування ґрунтувалося на даних, отриманих у 2021 році, тому можна очікувати підвищення позицій України в рейтингу та впливу волонтерства з урахуванням даних, зібраних після повномасштабного вторгнення. Для порівняння, у 2010 році Україна посіла лише 150-те місце у світі в цьому рейтингу (тільки 5% населення долучилося до волонтерської роботи).

Після початку повномасштабного вторгнення відбувся черговий сплеск волонтерського руху. Як показує кількісне дослідження “Благодійність у часи війни”, оприлюднене Zagoriv foundation у серпні 2022 року, щонайменше третина українців волонтерила після початку вторгнення². Водночас, волонтерська ініціатива в Україні поступово згасає, хоч і продовжує залишатися на високому рівні. Близько двох третин опитаних планують продовжувати долучатися до волонтерства після закінчення війни, що може свідчити про поступове зростання частки волонтерства у структурі благодійництва в Україні і надалі.

РЕАЛІЗАЦІЯ РІШЕНЬ РОЗДІЛУ 5 “РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ” У 2020-2022 РОКАХ:

ПРОБЛЕМА 1: “Відсутність фінансової підтримки проєктів ОГС щодо провадження волонтерської діяльності з державного і місцевих бюджетів”

Проблема залишається актуальною. Конкурси проєктів для організацій, які працюють в сфері волонтерства не проводяться.

ПРОБЛЕМА 2: “Відсутність державної цільової програми сприяння розвитку волонтерської діяльності”

¹ <https://www.cafonline.org/about-us/publications/2022-publications/caf-world-giving-index-2022>

² <https://zagoriv.foundation/wp-content/uploads/2022/08/doslidzhennya-2022-1.pdf>

27 вересня 2021 року Указом Президента України № 487/2021 було затверджено Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021 – 2026 роки. Одним зі стратегічних завдань стратегії є завдання щодо сприяння розвитку волонтерської діяльності. На виконання стратегії Розпорядженням Кабінету міністрів України від 14 лютого 2023 р. № 160-р було затверджено відповідний План заходів, котрий містить завдання щодо розробки та ухвалення Концепції Державної програми з розвитку волонтерської діяльності в Україні. Отже, проблема залишається актуальною, а Уряд та ОГС активно співпрацюють та мають поступ на шляху до розробки державної програми. Водночас, набувають додаткової актуальності інструменти із запровадження місцевих цільових програм розвитку волонтерства, які максимально враховують потреби конкретних громад.

ПРОБЛЕМА 3: “Відсутність державної (базової) підтримки осіб, які займаються волонтерською діяльністю”

Більшість рішень Проблеми 3 було імплементовано через ухвалення Законів України №2519-IX та №2520-IX, зокрема:

- розширено перелік напрямів здійснення волонтерської діяльності, включаючи напрями, пов’язані з протидією COVID-19 (та інших епідемій), російському вторгненню та відбудовою інфраструктури, пошкодженої внаслідок бойових дій;
- внесено зміни до Податкового кодексу України, відповідно до яких витрати організацій на медичний огляд, щеплення та відрядження волонтера, з яким укладено договір про провадження волонтерської діяльності, не оподатковуються.

Було проведено успішну адвокаційну кампанію проти законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки волонтерської діяльності» (законопроект №4521), який передбачає суттєве ускладнення процесу залучення волонтерів-іноземців до діяльності в Україні, законопроект не отримав ходу у Верховній Раді України.

ПРОБЛЕМА 4: “Наявність вікових обмежень щодо осіб, які здійснюють волонтерську діяльність, та низький рівень залученості дітей до здійснення волонтерської діяльності”

Проблема залишається актуальною. Фактично, дитяче волонтерство є дуже поширеною практикою в Україні та світі. В новій редакції Розділу 5 пропонуємо нові законодавчі рішення для вирішення цієї проблеми.

ПРОБЛЕМА 5: “Оподаткування логістичних витрат волонтерів”

Проблему вирішено. Законом України №2520-IX було усунуто невідповідність положень ЗУ “Про волонтерську діяльність” та Податкового кодексу України, завдяки чому відшкодування документально підтверджених витрат волонтера за переліком та умовами, визначеними в ст. 11 ЗУ “Про волонтерську діяльність” не підлягають оподаткуванню Податком на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) (в межах сум та розмірів визначених Постановою КМУ № 98 від 02 лютого 2011 року).

ПРОБЛЕМА 6: “Зловживання деякими ОГС правом запрошувати іноземних волонтерів і стимулювання нелегальної трудової міграції”

Було реалізовано велику адвокаційну кампанію з протидії ухваленню законопроекту №4521 “Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки волонтерської діяльності”, яким пропонувалося суттєво ускладнити процес залучення волонтерів-іноземців до діяльності в Україні. У жовтні 2021 року 84 ОГС підписали Спільну позицію щодо загроз, які містить в собі законопроект №4521 для діяльності і розвитку волонтерського руху в Україні. Загалом, вдалось протидіяти ухваленню відповідного законопроекту та задекларувати в комунікації з державними органами, що законопроект №4521 не є рішенням проблеми незаконної трудової міграції під виглядом волонтерства. При цьому, передбачені чинним законодавством процедури скасування посвідки на тимчасове проживання визначені Постановою Кабінету Міністрів України № 322 «Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання» від 25 квітня 2018 року є достатніми для вирішення вищезазначеної проблеми. Повномасштабне вторгнення в Україну кардинально змінило реалії волонтерського руху в Україні. Волонтери-іноземці, піддаючи своє життя та здоров'я ризику, допомагають війську та цивільним. Наразі трудова міграція під виглядом волонтерства, яка й до того не мала аргументації щодо необхідності змін в законодавстві, втратила актуальність. Натомість, актуальними стали питання щодо забезпечення кращих умов, зокрема через спрощення міграційного законодавства, для діяльності волонтерів-іноземців в Україні.

ПРОБЛЕМА 7: “Дуже низький рівень залучення українських і міжнародних волонтерів до роботи з органами виконавчої влади і місцевого самоврядування”

Питання залучення волонтерів до співпраці з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування залишається актуальним. Заходи, спрямовані на вирішення цієї проблеми, мають стати частиною Державної програми з розвитку волонтерської діяльності та відповідних місцевих програм.

ПРОБЛЕМА 8: “Відсутність нормативного визначення волонтерської діяльності онлайн”

Проблему вирішено. Законом України №2519-IX було внесено відповідні зміни до статті 3 ЗУ «Про волонтерську діяльність» та передбачено можливість здійснення волонтерської діяльності онлайн.

Отже, головним поступом в імплементації рішень Розділу 5 “Розвиток волонтерської діяльності” Карти правових реформ для громадянського суспільства в Україні **стали зміни, внесені Законами України №2519-IX та №2520-IX:**

- розширення напрямів здійснення волонтерської діяльності, включаючи напрями, пов'язані з протидією COVID-19 (та інших епідемій), російському вторгненню та відбудовою інфраструктури, пошкодженої внаслідок бойових дій;

- передбачено положення про відшкодування волонтеру витрат, пов'язаних з наданням волонтерської допомоги у разі укладення письмового договору про провадження волонтерської діяльності та внесено зміни до Податкового кодексу України, відповідно до яких такі витрати не оподатковуються ПДФО та військовим збором;

- завдяки змінам до частини 165.1 статті 165 ПК України витрати організацій на медичний огляд, щеплення та відрядження волонтера, з яким укладено договір про провадження волонтерської діяльності, не оподатковуються ПДФО та військовим збором.

- усунуто проблему щодо відсутності нормативного визначення волонтерської діяльності онлайн завдяки відповідним змінам до статті 3 ЗУ «Про волонтерську діяльність».

В той же час, деякі проблеми, визначені в редакції Розділу 5 2020 року, потребують перегляду та оновлення з урахуванням реалій повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Так, актуальними стали питання:

- забезпечення можливості для одержання допомоги від держави волонтерам, які отримали інвалідність, та членам сімей загиблих волонтерів, які постраждали внаслідок бойових дій;

- недосконалий підхід щодо оподаткування та звітності в діяльності фізичних осіб-благодійників (волонтери АТО);

- необхідність спрощення законодавчих умов для залучення та діяльності волонтерів-іноземців.

Для врахування нових реалій, актуалізації рішень пропонуємо розглянути Розділ 5. Розвиток волонтерської діяльності - 2.0.

РОЗДІЛ 5.

РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ - 2.0

ПРОБЛЕМА 1. Відсутність фінансової підтримки ОГС та проєктів ОГС щодо провадження волонтерської діяльності з державного і місцевих бюджетів

Відповідно до частини 4 статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність» держава в особі її органів та посадових осіб підтримує громадську ініціативу щодо провадження волонтерської діяльності, гарантує і забезпечує захист передбачених Конституцією та законами України прав, свобод і законних інтересів волонтерів, отримувачів волонтерської допомоги, організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів, а органи державної влади та місцевого самоврядування мають забезпечувати сприятливі умови для здійснення волонтерської діяльності, підвищення суспільного престижу такої діяльності та створення передумов для її розвитку, підтримки та заохочення діяльності волонтерів в Україні. Однак органи державної влади та місцевого самоврядування не передбачають відповідні видатки у своїх бюджетах. Державне фінансування витрат на діяльність організацій громадянського суспільства, які працюють в сфері розвитку волонтерського руху, на реалізацію проєктів, спрямованих на розвиток волонтерства, не здійснюється.

РІШЕННЯ

Запровадити на рівні Уряду й органів місцевого самоврядування для ОГС конкурси проєктів, спрямованих на інституційну підтримку неприбуткових громадських об'єднань та благодійних організацій, які системно працюють з питаннями розвитку волонтерського руху, а саме: популяризують волонтерську діяльність, навчають здійсненню волонтерської діяльності та залучають (інтегрують) волонтерів у процес надання волонтерської допомоги.

ІНСТРУМЕНТИ

1. Розробка та ухвалення Постанови Кабінету Міністрів України, яка визначатиме порядок надання інституційної підтримки організаціям громадянського суспільства, які системно працюють з питаннями розвитку волонтерського руху (популяризують волонтерську діяльність, навчають здійсненню волонтерської діяльності та залучають (інтегрують) волонтерів у процес надання волонтерської допомоги).
2. Ухвалення акту Кабінету Міністрів України про затвердження Державної програми з розвитку волонтерської діяльності в Україні у воєнний та післявоєнний період, яка включатиме розділ щодо фінансування інституційної підтримки організацій громадянського суспільства та фінансування конкурсу проєктів у сфері волонтерства.
3. Рішення місцевих рад про затвердження місцевих цільових програм розвитку волонтерства, або внесення змін до існуючих цільових програм щодо реалізації

напрямую з фінансування конкурсу проєктів для організацій громадянського суспільства у сфері волонтерства.

4. Рішення місцевих рад про організацію конкурсу проєктів щодо підтримки проєктів організацій громадянського суспільства у сфері волонтерства на підставі процедур, визначених Постановою КМУ №1049 від 12.10.2011 р., або з визначенням власної конкурсної процедури.

5. Внесення змін до Бюджетного кодексу України: доповнення пункту 9 частини першої статті 87 Бюджетного кодексу України положенням про доповнення переліку видатків, що здійснюються з Державного бюджету України, видатками на державну підтримку неприбуткових громадських об'єднань та благодійних організацій, на виконання заходів з розвитку волонтерського руху щодо популяризації волонтерської діяльності, навчання здійсненню волонтерської діяльності та залучення волонтерів в процес надання волонтерської допомоги.

ВІДПОВІДАЛЬНІ

Кабінет Міністрів України, Міністерство соціальної політики України, Верховна Рада України, Міністерство молоді та спорту України, органи місцевого самоврядування.

ПРОБЛЕМА 2. Відсутність державної цільової програми сприяння розвитку волонтерської діяльності

Відповідно до частини 4 статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність» держава в особі її органів та посадових осіб підтримує громадську ініціативу щодо провадження волонтерської діяльності, гарантує і забезпечує захист передбачених Конституцією та законами України прав, свобод і законних інтересів волонтерів, отримувачів волонтерської допомоги, організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів.

Указом Президента України від 27 вересня 2021 року затверджено Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки, одним зі стратегічних завдань якої визначено стимулювання розвитку волонтерської діяльності та активного залучення волонтерської допомоги. Зокрема, такі дії можуть полягати у **запровадженні відповідних державних і місцевих програм**, активізації просвітницької роботи з поширення кращих практик волонтерської діяльності. Проте на державному рівні не розроблено і не впроваджено жодних системних заходів, спрямованих на підтримку розвитку волонтерства в Україні.

14 лютого 2023 року Кабінет Міністрів України ухвалив розпорядження «Про затвердження плану заходів до 2024 року щодо реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки». Одним із заходів визначено розроблення проєкту акта Кабінету Міністрів України про схвалення Концепції Державної програми з розвитку волонтерської діяльності в Україні.

Втім, стрімкий розвиток волонтерства в умовах повномасштабної війни та місцеві особливості проблем в сфері волонтерства свідчать про необхідність здійснення стратегічного планування щодо розвитку сфери волонтерства як такої, що дозволить

владі та громадськості системно та скоординовано вирішувати завдання в сфері волонтерства.

РІШЕННЯ

Розробка та ухвалення концепції, а також розробка та ухвалення Державної програми з розвитку волонтерської діяльності в Україні з плануванням заходів у воєнний та післявоєнний періоди, яка буде включати завдання й заходи щодо:

1. Популяризації волонтерської діяльності в Україні на національному, регіональному та місцевому рівнях.
2. Запровадження конкурсів проєктів інституційної підтримки організацій, які працюють з метою розвитку волонтерського руху, для покращення менеджменту волонтерської діяльності, формування культури волонтерства серед різних верств населення.
3. Проведення інформаційних кампаній для фізичних осіб-благодійників (волонтери АТО): реєстрація, питання оподаткування, звітування.
4. Сприяння запровадженню місцевих цільових програм з розвитку волонтерської діяльності (зокрема, через надання рекомендацій та методологічної допомоги органам місцевого самоврядування щодо ухвалення місцевих цільових Програм сприяння розвитку волонтерської діяльності).
5. Залучення українців та ОГС до волонтерських програм Європейського Союзу, зокрема, проведення інформаційних та просвітницьких кампаній із залучення українців та ОГС до волонтерських програм (наприклад, Європейський корпус солідарності).
6. Популяризації волонтерської діяльності серед молоді, зокрема, через Національну волонтерську платформу (<https://platforma.volunteer.country/>).
7. Стимулювання залучення волонтерів до діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
8. Розроблення інформаційних, навчальних матеріалів з менеджменту організацій, які залучають громадян до провадження волонтерської діяльності.
9. Розроблення програм із підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування щодо провадження волонтерської діяльності, а також проведення відповідного навчання.

ІНСТРУМЕНТИ

1. Ухвалення акту Кабінету Міністрів України про схвалення концепції Державної програми з розвитку волонтерської діяльності у воєнний та післявоєнний період.
2. Ухвалення акту Кабінету Міністрів України про прийняття Державної програми з розвитку волонтерської діяльності у воєнний та післявоєнний період.

ВІДПОВІДАЛЬНІ

Кабінет Міністрів України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство молоді та спорту України, органи місцевого самоврядування.

ПРОБЛЕМА 3. Відсутність державних інструментів визнання та підтримки волонтерства

Однією з найбільших проблем волонтерської діяльності в Україні є відсутність державної підтримки осіб, які надають волонтерську допомогу та організацій, які їх залучають. Основним законом, який визначає умови для здійснення волонтерської діяльності в Україні, є Закон України від 19 квітня 2011 року №3236-VI «Про волонтерську діяльність». У серпні 2022 року, на 7 місяці повномасштабного вторгнення Росії в Україну, було внесено зміни до Закону України «Про волонтерську діяльність» та до Податкового Кодексу України, якими, зокрема, було визначено неоподатковуваними компенсації волонтерам витрат, пов'язаних зі здійсненням волонтерської діяльності, витрати на медичний огляд волонтера. Також було визначено нові напрями волонтерської діяльності та закріплено можливість для здійснення волонтерської діяльності онлайн.

Однак в законодавчому полі залишається ще низка викликів, пов'язаних зі створенням сприятливого законодавства для волонтерської діяльності.

1) **Визначення поняття “добових витрат” для волонтера**

Механізм відшкодування коштів на проїзд, житло, отримання візи, харчування, поштові й телефонні послуги, досить бюрократизований. Для того, аби забезпечити відшкодування коштів волонтеру без оподаткування, потрібен досить великий перелік підтверджувальних документів, оскільки при здійсненні відшкодування неприбуткова організація має керуватись обмеженнями, що встановлені Постановою КМУ № 98 від 02 лютого 2011 року та Наказом Міністерства фінансів України №59 від 13 березня 1998 року, а також порядком складання звіту, затвердженим Наказом Міністерства фінансів України №841 від вересня 2015 року. При цьому, до прикладу, волонтери Європейського корпусу солідарності отримують медичне страхування та невелику кількість грошей на покриття щоденних витрат на життя, так звані «добові кошти».

2) **Закріплення на законодавчому рівні розподілу волонтерської діяльності на довгострокову та короткострокову**

Законодавство європейських країн часто розділяє волонтерську діяльність на короткострокову і довгострокову з різними підходами щодо організації договірних відносин, державним фінансуванням і так далі. До прикладу, чеське законодавство розділяє волонтерську діяльність на короткострокову, яка триває менше 3 місяців, та довгострокову, яка триває більше 3 місяців. При чому, окремі норми щодо субсидювання волонтерської діяльності висувають умову до тривалості волонтерства протягом тижня – більше 20 годин на тиждень, як умову для отримання субсидії. Схожа практика існує і в законодавстві Литовської Республіки, де тривала волонтерська діяльність може бути визнана практичною роботою та/або досвідом навчання волонтера, а також її можна зарахувати до соціальної діяльності згідно із загальноосвітніми планами. Також до програм розвитку волонтерського руху може потрапляти лише довгострокова волонтерська діяльність (наприклад, загальнодержавна програма волонтерської діяльності молоді, що діяла у 2013-2015 роках).

Сам підхід до розподілу волонтерської діяльності на короткострокову (таку, що здійснюється одноразово, як реагування на терміновий запит) та довгострокову волонтерську діяльність, як системну та пов'язану з необхідністю встановлення чіткого підходу в роботі волонтера та неприбуткової організації (укладення договору з визначенням переліку прав та обов'язків сторін, тощо), є досить перспективним.

3) Оподаткування витрат неприбуткових організацій на страхування волонтерів

Відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність» організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів, мають право страхувати життя і здоров'я волонтерів на період провадження ними волонтерської діяльності, згідно з нормами Закону України «Про страхування». Водночас, відповідно до положень пп. 164.2.16 п.164.2 ст. 164 Податкового кодексу України, суми страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), у тому числі, за договорами добровільного медичного страхування, сплачені будь-якою особою-резидентом за платника податку чи на його користь, оподатковуються ПДФО. Крім того, цей "дохід" волонтера є об'єктом оподаткування військовим збором відповідно до пп. 1.2. п. 161 підрозділу 10 Розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України. Такий підхід є недопустимим, оскільки, до прикладу, в європейських країнах передбачено державне фінансування чи субсидювання таких витрат організаціям. Тобто держава без додаткових витрат може заохотити і сприяти неприбутковим організаціям в укладенні договорів про страхування життя та здоров'я волонтерів. Особливо це актуально в умовах воєнного стану, коли діяльність волонтерів часто пов'язана з ризиками для їхнього життя.

4) Можливість врахування волонтерської діяльності до трудового (страхового) стажу

Можливим інструментом визнання присвяченого волонтерству часу, стимулом для залучення до волонтерської діяльності людей старшого віку, зокрема, в повоєнний час може стати практика врахування волонтерської діяльності до трудового стажу людини, з відповідною сплатою єдиного соціального внеску за таких волонтерів до бюджету неприбутковою організацією. Так, чеське законодавство передбачає можливість покриття державою витрат неприбуткової організації на пенсійні внески за певних умов (тривалість годин волонтерства тощо). Визначення можливості для включення волонтерської роботи до трудового стажу, без розрахунку на державне фінансування, але з розрахунком на залучення до довгострокового волонтерства стало б дієвим

інструментом стимулювання розвитку волонтерства. Така практика також дозволила б відійти від сприйняття волонтерства як діяльності, яку здійснює виключно молодь.

5) Визначення права на додаткову оплачувану відпустку для здійснення волонтерської діяльності

Додаткові можливості для громадян щодо залучення до волонтерської діяльності могло б відкрити закріплення в законодавстві про працю права на оплачувану відпустку для здійснення волонтерської діяльності. На практиці працівник зможе (за наявності підтверджувальних документів) скористатись правом на щорічну оплачувану відпустку для здійснення волонтерської діяльності (кількість таких днів має бути предметом обговорення з органами державної влади та громадськістю).

Необхідність закріплення на рівні спеціального Закону України «Про волонтерську діяльність» положення про надання інституційної підтримки волонтерської діяльності в Україні, поклавши обов'язок на Міністерство соціальної політики України надавати підтримку організаціям, які здійснюють діяльність, спрямовану на розвиток волонтерського руху в Україні.

РІШЕННЯ

1. Внести зміни до Податкового кодексу України, передбачивши звільнення від оподаткування ПДФО та військового збору сум:

- страхових платежів, які сплачуються неприбутковими установами та організаціями за страхування життя та здоров'я співробітників та волонтерів (на період здійснення ними волонтерської діяльності) таких організацій;

- «добових витрат волонтера», в межах лімітів які будуть встановлені відповідним урядовим актом.

2. Внести зміни до Закону України «Про волонтерську діяльність»:

- додати до частини 3 статті 3 Закону України «Про волонтерську діяльність» положення «надання інституційної підтримки волонтерської діяльності в Україні», визначивши Міністерство соціальної політики України відповідальним за розробку Постанови про порядок надання інституційної підтримки організаціям, які здійснюють діяльність, спрямовану на розвиток волонтерського руху в Україні;

- запровадження розподілу волонтерської діяльності на коротко- та довгострокову волонтерську діяльність з визначенням подальших умов та стимулів залучення до довгострокової діяльності.

3. Внесення змін до законодавства України про працю щодо механізмів урахування волонтерського досвіду до трудового стажу людини.

4. Внесення змін до законодавства України про працю щодо визначення для волонтерів сприятливих умов для здійснення волонтерської діяльності з можливим застосуванням таких інструментів як:

- 1) закріплення права на оплачувану відпустку для здійснення волонтерської діяльності (зміни до Розділу 3 Закону України «Про відпустки», інших законодавчих актів, які регулюють трудові відносини);

- 2) визначення відпустки без збереження заробітної плати для здійснення волонтерської діяльності такою, що надається працівникові в обов'язковому порядку за бажанням волонтера (зміни до статті 25 Закону України «Про відпустки», інших законодавчих актів, які регулюють трудові відносини);
- 3) визначення й закріплення в трудовому законодавстві механізму компенсації днів щорічної оплачуваної відпустки, витраченої працівником на здійснення волонтерської діяльності (з наданням підтверджувальних документів роботодавцю), шляхом надання додаткових оплачуваних днів відпустки в кількості, що не перевищує 20% від кількості днів щорічної основної відпустки, відповідно до тривалості, визначеної для категорій працівників в статті 6 Закону України «Про відпустки»;
- 4) визначення й закріплення в трудовому законодавстві механізму компенсації днів щорічної оплачуваної відпустки, витраченої працівником на здійснення волонтерської діяльності, шляхом надання неоплачуваних днів відпустки в кількості, що не перевищує 20% від кількості днів щорічної основної відпустки, відповідно до тривалості, визначеної для категорій працівників в статті 6 Закону України «Про відпустки»;
- 5) розробити та затвердити Наказ Міністерства соціальної політики України (zareєстрований в Міністерстві юстиції України) про встановлення норми витрат на «добові витрати волонтера» (проживання, харчування, витрати на поштові та телефонні послуги), які може здійснювати орган державної влади або місцевого самоврядування, залучаючи волонтерів.

ІНСТРУМЕНТИ

1. Зміни до Закону України «Про волонтерську діяльність».
2. Зміни до Податкового кодексу України.
3. Зміни до Кодексу законів про працю.
4. Зміни до Закону України «Про відпустки» (розділ III).
5. Розробка та ухвалення Наказу Міністерства соціальної політики України «Про добові витрати волонтера».

ВІДПОВІДАЛЬНІ

Верховна рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство молоді та спорту України, Міністерство фінансів України, Міністерство юстиції України.

ПРОБЛЕМА 4. Наявність вікових обмежень щодо осіб, які здійснюють волонтерську діяльність, та низький рівень залученості дітей до здійснення волонтерської діяльності

Відповідно до абзацу 2 частини 1 статті 7 Закону України «Про волонтерську діяльність», волонтерами можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах та які є дієздатними. Особи віком від 14 до 18 років здійснюють волонтерську діяльність за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника. При цьому, волонтерство осіб до 14 років не врегульовано, а отже, може вважатись незаконним. Разом з тим, Загальна декларація волонтерства (ухвалена 1990 року за результатами конференції Міжнародної асоціації волонтерських зусиль) підтримує право кожної жінки, чоловіка та дитини на вільне об'єднання у спілки та здійснення волонтерства без дискримінації щодо культурного та етнічного походження, віросповідання, віку, статі, фізичного, соціального чи економічного становища. Закон України «Про основні засади молодіжної політики» вже визначає можливість залучення до роботи дитячих громадських об'єднань починаючи з 6 років. За аналогією, в тому ж Законі України «Про основні засади молодіжної політики» можна визначити стандарти й умови щодо волонтерства дітей.

Варто, наприклад, зазначити, що у сусідній Польській Республіці взагалі відсутнє законодавчо закріплене вікове обмеження для волонтерства. Віковий ценз для здійснення волонтерської діяльності може встановлюватися лише для деяких, специфічних напрямів, за аналогією до вимог для працівників у цій галузі. Основний акцент у Польщі перебуває на можливості та наявності відповідних навичок для здійснення волонтерства. Різні підходи до вікових обмежень щодо можливості бути волонтером спостерігається і в США, оскільки здебільшого волонтери залучаються через незалежний державний орган Corporation for National and Community Service ("AmeriCorps") за різними програмами, різними є і вікові цензи у відповідних програмах. Низький рівень залученості дітей до волонтерства спричинений поганою обізнаністю про можливості участі у волонтерській діяльності, зокрема, через відсутність такого освітнього компонента під час здобуття дітьми базової середньої освіти. Відповідно до частини 2 статті 5 Закону України «Про освіту», державну політику у сфері освіти визначає Верховна Рада України, а реалізують Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки, інші центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Типові освітні програми, які спрямовані на реалізацію мети та завдань освітньої галузі, затверджує Міністерство освіти і науки України. 4 березня 2020 року Міністерство освіти і науки України запропонувало для громадського обговорення проєкт Державного стандарту базової середньої освіти, розроблений на засадах компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованих підходів, відповідно до Концепції Нової української школи.

РІШЕННЯ

1. Внести зміни до Закону України «Про волонтерську діяльність» щодо можливості залучення до волонтерства малолітніх осіб відповідно до Закону України «Про основні засади молодіжної політики».
2. Внести зміни до Закону України «Про основні засади молодіжної політики», визначивши стандарти та умови залучення до волонтерства дітей, що не досягли 14-річного віку.

3. Провести публічні консультації з громадськістю щодо проєкту Державного стандарту базової середньої освіти з метою включення до нього належної обізнаності дітей з основами волонтерської діяльності.

4. Затвердити методичні рекомендації із впровадження в освітній процес під час здобуття дітьми базової середньої освіти (5–9 класи) курсу з основ волонтерської діяльності, який сприятиме формуванню культури волонтерства, розвитку соціальної активності та мотивуванню до цього виду діяльності дітей.

5. Змінити типові освітні та навчальні програми, які затверджуються міністерством на основі державних стандартів, додавши курс «Основи волонтерської діяльності» як змістовий модуль навчальної дисципліни «Громадянська освіта». Цей курс може бути факультативним та викладатися в закладах середньої освіти.

ІНСТРУМЕНТИ

1. Зміни до Закону України «Про волонтерську діяльність»;
2. Зміни до Закону України «Про основні засади молодіжної політики»;
3. Проведення публічних консультацій з громадськістю щодо проєкту Державного стандарту базової середньої освіти щодо включення до нього належної обізнаності дітей з основами волонтерської діяльності;
4. Внесення змін та затвердження в новій редакції Постанови КМУ від 30 вересня 2020 р. № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» щодо розширення Державного стандарту базової середньої освіти, типових освітніх програм, типових навчальних програм курсом «Основи волонтерської діяльності» у формі змістового модуля навчальної дисципліни «Громадянська освіта».

ВІДПОВІДАЛЬНІ

Верховна Рада України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство освіти і науки України.

ПРОБЛЕМА 5. Необхідність забезпечення можливості для отримання допомоги волонтерам, які отримали інвалідність та членам сімей загиблих волонтерів в районах бойових дій з поширенням дії на всю територію України

Відповідно до пункту 2 Прикінцевих положень Закону України від 15.08.2022 №2519-IX «Про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» щодо підтримки волонтерської діяльності» (далі – Закон №2519-IX), Кабінет Міністрів України протягом одного місяця з дня набрання чинності Законом №2519-IX, а саме, до 3 жовтня 2022 року, мав привести свої нормативно-правові акти у відповідність із Законом №2519-IX та забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із Законом №2519-IX.

04 січня 2023 року Міністерство у справах ветеранів України (далі – Мінвет) оприлюднило на своєму офіційному веб сайті проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015р. №604» (далі – проєкт постанови). Незважаючи на заявлену мету розробки, пропонується редакція проєкту постанови порушує право постраждалих волонтерів та членів їх родин на отримання одноразової грошової допомоги від держави при отриманні інвалідності чи смерті волонтера в районах бойових дій.

07 квітня 2023 року Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову №310 від 07.04.2023 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 604»: <https://bit.ly/3CyQ3F4>, якою позбавив фінансової підтримки волонтерів, що постраждали під час допомоги цивільним.

РІШЕННЯ

1. Ухвалити зміни до Постанови №604, в частині приведення її у відповідність до Закону для забезпечення можливості отримання фінансової підтримки волонтерів, що постраждали під час допомоги цивільним.
2. Закріпити за Міністерством соціальної політики України повноваження зі створення та організації міжвідомчої комісії, яка розглядатиме матеріали про визнання учасниками бойових дій та виплату одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера.

ІНСТРУМЕНТИ

1. Внесення змін до Постанови КМУ №604 від 19.08.2015 р.

ВІДПОВІДАЛЬНІ

Кабінет Міністрів України, Міністерство у справах ветеранів України, Міністерство соціальної політики України.

ПРОБЛЕМА 6. Недосконалий підхід щодо оподаткування та звітності в діяльності благодійників-фізичних осіб (волонтери АТО)

Після 24 лютого 2022 року велика кількість людей почала збирати кошти на власні рахунки для допомоги Збройним силам України та постраждалим внаслідок бойових дій.

Однак далеко не всі з тих, хто збирав кошти, знали про необхідність включення до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації (далі – Реєстр), який веде Державна податкова служба України.

У вересні 2022 року було внесено зміни до Податкового кодексу України, згідно з якими із 24 лютого 2022 року до 1 травня 2022 року документальне підтвердження витрат благодійників-фізичних осіб (далі – ФОБ) не вимагається. Також було закріплено норму, відповідно до якої збори коштів на благодійну мету, починаючи з 24 лютого 2022 року, ФОБ-ами, які включені до Реєстру до 1 січня 2023 року, не оподатковуються. Однак між

моментом набуття чинності вищезазначеними змінами та кінцевим терміном для такої реєстрації залишилося менше місяця, а тому для ФОБ-ів було проблематично вчасно зареєструватися у Реєстрі. Водночас потреба в системному рішенні питання діяльності ФОБ-ів залишається, оскільки саме по собі відтермінування часових дедлайнів питання не вирішує. Ні системних роз'яснень щодо звітування за витрати зібраних коштів, ні зручної онлайн-системи для реєстрації в Реєстрі так і не запроваджено.

РІШЕННЯ

1. Внесення змін до пункту 29 підрозділу 1 розділу XX Податкового кодексу України щодо врегулювання питання документального підтвердження витрат благодійників за зібрані кошти.
2. Внесення змін до пункту 31 підрозділу 1 розділу XX Податкового кодексу України щодо продовження терміну реєстрації в реєстрі ФОБ до припинення або скасування правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування.
3. Створення робочої групи із залучення представників волонтерської спільноти, організацій громадянського суспільства для розробки Порядку звітування за кошти, зібрані та витрачені благодійниками-фізичними особами.
4. Розроблення та поширення рекомендацій щодо звітування та документального підтвердження за кошти, зібрані та витрачені благодійниками-фізичними особами, включеними до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації.

ІНСТРУМЕНТИ

1. Внесення змін до пунктів 29 та 31 підрозділу 1 розділу XX Податкового кодексу України
2. Поширення Міністерством фінансів України на адреси територіальних органів Державної податкової служби України листа з роз'ясненнями щодо порядку звітування за кошти, зібрані та витрачені благодійниками-фізичними особами, включеними до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації.

ВІДПОВІДАЛЬНІ

Верховна Рада України, Міністерство фінансів України, Державна податкова служба України.

ПРОБЛЕМА 7. Спрощення законодавчих умов для залучення та діяльності волонтерів-іноземців

Відповідно до частини 10 ст. 4 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну з метою участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, отримали посвідку на тимчасове проживання та здійснюють волонтерську діяльність на базі зазначених організацій та установ, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період провадження такої діяльності.

Відповідно до ч. 11 ст. 4 цього ж Закону, іноземці (крім громадян Російської Федерації та Республіки Білорусь) та особи без громадянства, які в період дії воєнного стану прибули в Україну для надання медичної допомоги, реабілітаційної допомоги на волонтерських засадах як медичні працівники, фахівці з реабілітації та отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України, на період надання такої допомоги.

При цьому, для отримання посвідки на тимчасове проживання волонтер має спершу отримати довгострокову візу відповідно до вимог статті 52 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», що значно ускладнює процес отримання дозволу на тимчасове проживання. Тому на практиці більшість волонтерів-іноземців в'їжджають та перебувають на території України на умовах безвізу з можливістю перебувати на території України до 90 днів протягом 180 днів на рік. Часто ці строки протермінуються, а волонтери через необхідність продовження своєї волонтерської діяльності залишаються в Україні на довший період, а отже – порушують законодавство.

Іноземці та особи без громадянства, які прибули на територію України задля участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, зобов'язані платити за візу категорії Д консульський збір від 65 доларів США і вище. Тарифні ставки консульського збору встановлюються з урахуванням принципу взаємності, тобто з урахуванням двосторонніх міждержавних договорів, що регулюють розміри консульського збору. Наприклад, для громадян окремих держав консульський збір сягає 1000 доларів США. В умовах воєнного стану більшість представників гуманітарних місій, що приїжджають для провадження волонтерської діяльності, подають документи для термінового розгляду, а згідно п.24 Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію, затверджених постановою КМУ від 01.03.2017 р. № 118, плата за терміновий розгляд здійснюється в подвійному розмірі. Відповідно, це становить значний та необгрунтований фінансовий тягар.

Крім того, іноземці та особи без громадянства, які прибули на територію України для участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів, зобов'язані декларувати місце проживання, відповідно до ст. 5 Закону України «Про надання

публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні», та згідно з Постановою КМУ № 322 від 25 квітня 2018 р. «Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання». Власники житлових приміщень, які здають приміщення в оренду таким іноземцям, не схильні дозволяти декларування таких іноземців в орендованих приміщеннях, що сприяє зверненню іноземців до сірих схем та витрачання додаткових коштів на реєстрацію місця проживання, яке часто не відповідає фактичному місцю проживання іноземця.

РІШЕННЯ

1. Доповнити частину 1 статті 5² Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» положеннями, які звільняють від необхідності отримання довгострокової візи іноземців та осіб без громадянства, які прибули в Україну з метою участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів, відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, а також іноземців (крім громадян Російської Федерації та Республіки Білорусь) та осіб без громадянства, які в період дії воєнного стану прибули в Україну для надання медичної допомоги, реабілітаційної допомоги на волонтерських засадах як медичні працівники, фахівці з реабілітації.
2. Доповнити пункт 1 Порядку обчислення строку тимчасового перебування в Україні іноземців, які є громадянами держав з безвізовим порядком в'їзду, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.07.2015 № 884, положенням, відповідно до якого іноземці та особи без громадянства, які прибули в режимі безвізу на територію України задля участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності та іноземці (крім громадян Російської Федерації та Республіки Білорусь) та особи без громадянства, які в період дії воєнного стану прибули в Україну для надання медичної допомоги, реабілітаційної допомоги на волонтерських засадах як медичні працівники, фахівці з реабілітації, можуть тимчасово перебувати на території України **не більше ніж 180 днів протягом 360 днів**, якщо інший строк не визначено міжнародними договорами України.
3. Доповнити Порядок продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 р. № 150, положенням, відповідно до якого іноземці та особи без громадянства, які прибули в режимі безвізу на територію України задля участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності

організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності та іноземці (крім громадян Російської Федерації та Республіки Білорусь) та особи без громадянства, які в період дії воєнного стану прибули в Україну для надання медичної допомоги, реабілітаційної допомоги на волонтерських засадах як медичні працівники, фахівці з реабілітації, можуть тимчасово перебувати на території України **не більше ніж 180 днів протягом 360 днів**, якщо інший строк не визначено міжнародними договорами України.

4. Внести до Указу Президента України №132/2022 від 14 березня 2022 року «Про тимчасове запровадження безвізового режиму», якими на період дії воєнного стану запровадити безвізовий режим для іноземців та осіб без громадянства, що прямують в Україну з метою участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності та іноземців (крім громадян Російської Федерації та Республіки Білорусь) та осіб без громадянства, які в період дії воєнного стану прямують в Україну для надання медичної допомоги, реабілітаційної допомоги на волонтерських засадах як медичні працівники, фахівці з реабілітації.
5. Внесення змін до Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію, затверджених постановою КМУ від 01.03.2017 р. №118, доповнення п. 27 «Оформлення віз здійснюється за нульовою тарифною ставкою консульського збору» абзацом наступного змісту: «Іноземцям та особам без громадянства, які прибули на територію України задля участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності протягом дії воєнного/надзвичайного стану та 90 днів після його закінчення».
6. Внесення змін до Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію, затверджених постановою КМУ від 01.03.2017 р. №118, зокрема, доповнивши п. 20 положенням наступного змісту: «Департамент консульської служби МЗС або представництво МЗС оформляє візи в пункті пропуску через державний кордон для в'їзду в Україну:», абзацом наступного змісту: «Іноземцям та особам без громадянства, які прибули на територію України задля участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що

реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, за клопотанням таких організацій та установ, протягом дії воєнного/надзвичайного стану та 90 днів після його закінчення.”

7. Внести зміни до п. 58-1 Постанови Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. № 322 «Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання», абзацом наступного змісту: “Дія абзацу 1 цього пункту не розповсюджується на іноземців та осіб без громадянства, які прибули на територію України задля участі в міжнародних та регіональних волонтерських програмах чи участі в діяльності організацій та установ, що залучають до своєї діяльності волонтерів відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність», інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності, які отримали посвідку на тимчасове проживання протягом дії воєнного/надзвичайного стану та 90 днів після його закінчення”.

ІНСТРУМЕНТИ

1. Зміни до Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».
2. Зміни до Порядку обчислення строку тимчасового перебування в Україні іноземців, які є громадянами держав з безвізовим порядком в'їзду, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.07.2015 № 884.
3. Зміни до Порядку продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 р. № 150.
4. Зміни до Указу Президента України №132/2022 від 14 березня 2022 року «Про тимчасове запровадження безвізового режиму».
5. Зміни до Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 р. №118.
6. Зміни до Постанови Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. № 322 «Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання».

ВІДПОВІДАЛЬНІ

Верховна рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство закордонних справ України, Державна міграційна служба України.

ПРОБЛЕМА 8. Низький рівень залучення волонтерів до роботи з органами виконавчої влади і місцевого самоврядування

Відповідно до частини 1 статті 5 Закону України «Про волонтерську діяльність», залучати волонтерів до своєї діяльності можуть організації та установи, які є неприбутковими. Рівень такого залучення до роботи з органами виконавчої влади і місцевого самоврядування дуже низький. Причина полягає в тому, що працівники органів влади погано обізнані, як розвивати програми співпраці з волонтерами, залучати та організовувати діяльність волонтерів, укладати договори.

Щодо діяльності органів місцевого самоврядування зі сприяння розвитку волонтерства варто зауважити, що розробка в межах проєкту Ради Європи «Зміцнення громадської участі демократичному процесі прийняття рішень в Україні» Типової цільової Програми сприяння розвитку волонтерської діяльності спонукала громади Мукачєва, Брусилова, Івано-Франківська, Ніжина, Львова, Звягєля, Луцька ухвалити власні цільові програми, використавши типовий документ.

РІШЕННЯ

1. Запровадити місцеві цільові програми з розвитку волонтерської діяльності.
2. Запровадити в центрах підвищення кваліфікації державних службовців освітній курс з основ менеджменту волонтерської діяльності.
3. Розробити та розширити функціонал бази Порталу управління знаннями, передбачивши можливість оприлюднення органами виконавчої влади і місцевого самоврядування досвіду залучення волонтерів до своєї діяльності і, таким чином, всебічного інформування про такі форми роботи.
4. Розширити бібліотеку Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу інформаційними посібниками про роботу з волонтерами.
5. Розробити методологічні рекомендації про шляхи залучення волонтерів до роботи з органами виконавчої влади і місцевого самоврядування, а також типові інструкції для імплементації в роботу відповідних органів, зокрема, щодо передбачення добових витрат волонтера і витрат на проїзд волонтера до місця здійснення волонтерської діяльності у своїх бюджетах.
6. Створити умови для навчання державних службовців основам менеджменту волонтерської діяльності та для залучення державних службовців до волонтерської діяльності відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність».

7. Внести зміни до Наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» від 26.01.2016 №50, передбачивши обов'язок для керівників органів (підрозділів) поліції, закладів, установ поліції створювати умови, які стимулюватимуть поліцейських до підвищення рівня професійних знань, удосконалення навичок і вмінь, необхідних для ефективного виконання службових обов'язків, зокрема, через долучення до волонтерської діяльності.

ІНСТРУМЕНТИ

1. Рішення міських рад про затвердження міських цільових програм сприяння розвитку волонтерства.
2. Розробка та затвердження Наказом Міністерства соціальної політики України методичних рекомендацій та типових інструкцій із залучення волонтерів до діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, зокрема, щодо передбачення добових витрат волонтера і витрат на проїзд волонтера до місця здійснення волонтерської діяльності у своїх бюджетах.
3. Розробка та запровадження Національною академією державного управління при Президентіві України та Національним агентством України з питань державної служби загальної короткострокової програми «Основи менеджменту волонтерської діяльності».
4. Розробка та затвердження змін до Закону України «Про державну службу» щодо обов'язку Центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби організувати із залученням навчальних закладів навчання державних службовців основам менеджменту волонтерської діяльності, сприяти залученню державних службовців до волонтерської діяльності відповідно до Закону України «Про волонтерську діяльність».
5. Розробка матеріалів та розширення функціоналу бази Порталу управління знаннями, передбачивши можливість оприлюднення органами виконавчої влади і місцевого самоврядування матеріалів щодо досвіду залучення волонтерів до своєї діяльності.
6. Розширення бібліотеки Центру адаптації державної служби посібниками про роботу з волонтерами.

Внесення змін до Наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» від 26.01.2016 №50.

ВІДПОВІДАЛЬНІ

Національне агентство України з питань державної служби, Міністерство соціальної політики України, Кабінет Міністрів України, Міністерство внутрішніх справ України.

АВТОРИ ОНОВЛЕНОЇ РЕДАКЦІЇ:

РОЗВИТОК ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ - 2.0

Експертка-модераторка робочої групи:

Наталія Повтарь, Центр демократії та верховенства права

Рецензентка робочої групи:

Ірина Беляєва, Координаторка напрямку з розвитку партнерств ICAP Єднання

УЧАСНИКИ ТА УЧАСНИЦІ

ОБГОВОРЕНЬ ОНОВЛЕНОГО РОЗДІЛУ 5 (КВІТЕНЬ 2023 РОКУ):

Беляєва Ірина, ICAP Єднання

Вузька Олена, Українська Волонтерська Служба

Гелетій Марія, ICAP Єднання

Зацерковний Максим, Товариство Червоного Хреста України

Ісічко Анна, Центр демократії та верховенства права

Кебало Володимир, Рада Європи

Кісь Ростислав, Карітас України

Лациба Максим, Український незалежний центр політичних досліджень

Ліпська Наталія, БФ «КРИЛА НАДІЇ»

Мазурок Дмитро, Український незалежний центр політичних досліджень

Милюхіна Наталія, БО "БФ "Вірні завжди"

Отенко Наталія, Інститут соціології НАН України

Панура Юлія, Український незалежний центр політичних досліджень

Попков Данило, Центр прав людини ZMINA

Прокопик Мар'яна, Карітас України

Синенька Марія, чеська гуманітарна організація "Людина в біді"

Скальська Галина, Програма USAID DOBRE

Сташук Михайло, Центр демократії та верховенства права

Толкач Дарина, Управління ООН з координації гуманітарних справ

Чернецька Олена, Товариство Червоного Хреста України

Чорноусько Мирослава, Український незалежний центр політичних досліджень

ПРЕДСТАВНИКИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ:

Андрійчук Тетяна, Секретаріат Кабінету Міністрів України

Валетенко Ольга, Державна міграційна служба України

Козленко Євгеній, Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Коломієць Микола, Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Котенко Олександр, Міністерство соціальної політики України

Онофриєсе Людмила, помічник-консультант народного депутата України Мазурашу Г.

Попатенко Марина, Міністерство молоді та спорту України

Фесенко-Бойцун Юлія, Міністерство молоді та спорту України

Цей матеріал підготовлено в межах проєкту «Ініціатива секторальної підтримки громадянського суспільства України», що реалізується ІСАР Єднання у консорціумі з Українським незалежним центром політичних досліджень (УНЦПД) та Центром демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ) завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку.

КОНТАКТИ

- **Ініціативний центр сприяння активності та розвитку громадського почину «Єднання» (ІСАР «Єднання»)**

Телефон: **+38 044 201 01 60 (61)**

E-mail: **office@ednannia.ua**

Вебсторінка: **<http://ednannia.ua/>**

- **Український незалежний центр політичних досліджень (УНЦПД)**

Телефон: **+38 044 227 54 20**

+38 063 234 74 40

E-mail: **ucipr@ucipr.org.ua**

Вебсторінка: **<http://www.ucipr.org.ua/>**

- **Центр демократії та верховенства права (ЦЕДЕМ)**

Телефон: **+380 67 828 20 74**

Факс: **+380 67 828 20 74**

E-mail: **info@cedem.org.ua**

Вебсторінка: **<https://cedem.org.ua/>**